

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Навчально-науковий інститут агротехнологій, селекції та екології

University of Opole (Poland)

International Slavis University (Macedonia)

Cooperative Trade University of Moldova

«Урожайність та якість продукції рослинництва за сучасних технологій вирощування»

присвячена пам'яті професора Г. П. Жемели

30 вересня 2025 року

*Матеріали
Міжнародної науково-практичної
інтернет-конференції
30 вересня 2025 року*

**Полтава
2025**

УДК 633:631.559:006.015.5:631.5

У 71

Редакційна колегія:

Гангур В. В. – завідувач кафедри рослинництва Полтавського державного аграрного університету, доктор сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник.

Маренич М. М. – директор навчально – наукового інституту агротехнологій, селекції та екології, доктор сільськогосподарських наук, професор кафедри селекції, насінництва і генетики

Куценко О. М. - професор кафедри рослинництва Полтавського державного аграрного університету, професор, кандидат сільськогосподарських наук

Jolanta Wojarszczuk - Doctor, adjunct, Institute of Soil Science and Plant Cultivation – State Research Institute in Puławy

Писаренко В. М. - професор кафедри захисту рослин Полтавського державного аграрного університету, професор, доктор сільськогосподарських наук

Білоношко В. Я. - професор кафедри екології та агротехнологій ННІ природничих та аграрних наук Черкаського національного університету ім. Богдана Хмельницького, професор, доктор сільськогосподарських наук

Полторецький С. П. - професор кафедри рослинництва ім. О. І. Зінченка Уманського національного університету садівництва, професор, доктор сільськогосподарських наук

Бараболя О. В. – доцент кафедри рослинництва, завідувач Науково-дослідної лабораторії якості зерна імені Г. П. Жемели Полтавського державного аграрного університету, кандидат сільськогосподарських наук, доцент.

Шакалій С. М. – доцент кафедри рослинництва, фахівець другої категорії Науково-дослідної лабораторії якості зерна імені Г. П. Жемели Полтавського державного аграрного університету, кандидат сільськогосподарських наук, доцент.

Урожайність та якість продукції рослинництва за сучасних технологій вирощування, присвячена пам'яті професора Г. П. Жемели: матеріали Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (м. Полтава, 30 вересня 2025 р.). Полтава :ПДАУ, 2025. 181 с.

ISBN 978-617-8466-56-5

У збірнику представлені матеріали міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, присвяченої пам'яті професора Г. П. Жемели, за результатами досліджень щодо: перспективних напрямів вирощування продукції рослинництва; якості, стандартизації та сертифікації продукції рослинництва; актуальних проблем інноваційної економіки в АПВ, 4R технологій в агровиробництві; інноваційних напрямів зберігання та переробки продукції рослинництва, харчових технологіях. Матеріали призначені для наукових співробітників, викладачів, студентів та здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії вищих навчальних закладів, фахівців і керівників сільськогосподарських та переробних підприємств АПК різної організаційно- правової форми, працівників державного управління, освіти та місцевого самоврядування, всіх, кого цікавить проблематика урожайності й якості продукції рослинництва за сучасних технологій вирощування. Відповідальність за зміст поданих матеріалів, точність наведених даних і відповідність принципам академічної доброчесності несуть автори. Матеріали видані в авторській редакції.

Рекомендовано до друку Вченою радою Полтавського державного аграрного університету (протокол N 3 від 27.10.2025 року)

© Автори тез, включені до збірника, 2025

© Полтавський державний аграрний університет, 2025

<i>Піщаленко М. А., Скляр С. С.</i>	122
ВПЛИВ СПОСОБІВ СІВБИ ТА ВІКУ ТРАВСТОЮ НА ЧИСЕЛЬНІСТЬ ФІТОФАГІВ	
<i>Шакалій С. М., Романко А.</i>	124
ПОЛЬОВА СХОЖІСТЬ НАСІННЯ І ГУСТОТА СТОЯННЯ РОСЛИН ЗАЛЕЖНО ВІД ПОПЕРЕДНИКА ТА ПОЖИВНОГО РЕЖИМУ	
<i>Шакалій С. М., Грищенко А.</i>	126
ФОРМУВАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ СТРУКТУРИ ВРОЖАЙНОСТІ ЗАЛЕЖНО ВІД ПОПЕРЕДНИКІВ	
<i>Шакалій С. М., Лисенков Я.</i>	129
ВПЛИВ СОРТОВИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ВІВСА НА МОРФОЛОГІЧНІ ПОКАЗНИКИ	
<i>Піщаленко М. А., Калініченко Н. О., Демченко О. В.</i>	132
ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕГРОВАНОГО ЗАХИСТУ МОРКВИ	
<i>Піщаленко М. А., Кріпак А. В.</i>	135
ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕГРОВАНОЇ СИСТЕМИ ЗАХИСТУ ОЗИМОЇ ПШЕНИЦІ ВІД ЧОРНОЇ ПШЕНИЧНОЇ МУХИ	
<i>Піщаленко М. А., Муллер М. С., Стешенко М. А.</i>	137
СУЧАСНИЙ СТАН ВИВЧЕННЯ ПИТАННЯ ЕНТОМОКОМПЛЕКСІВ ФІТОФАГІВ АГРОЦЕНОЗІВ ГОРОХУ	
<i>Піщаленко М. А., Саєнко А. О.</i>	138
ОСОБЛИВОСТІ СИСТЕМИ ЗАХИСТУ РІПАКА ЯРОГО ВІД КОМПЛЕКСУ КОМАХ-ШКІДНИКІВ	
<i>Піщаленко М. А., Таргонська В. А.</i>	140
ОСОБЛИВОСТІ КОМПЛЕКСУ ХВОРОБ КУКУРУДЗИ	
<i>Білоножко В. Я., Коробко О. О., Гавриленко В. С.</i>	142
ЗАКОНОМІРНОСТІ ТЕХНОЛОГІЙ ВИРОЩУВАННЯ КУЛЬТУРНИХ РОСЛИН	
<i>S. Yurchenko, B. Palaziuk</i>	144
FORMATION OF YIELD OF SOFT WINTER WHEAT DEPENDING ON VARIETAL PROPERTIES AND THE INFLUENCE OF BIOSTIMULANTS BASED ON RHIZOBACTERIA	
<i>S. Yurchenko, B. Stepanenko</i>	145
GRAIN YIELD OF CORN HYBRIDS DEPENDS ON THEIR MATURITY GROUP	
<i>Баган А. В., Роцєна Д. О.</i>	148
ВИКОРИСТАННЯ БАРБАРІСУ В ОЗЕЛЕНЕННІ	
<i>S. Yurchenko, E. Dudka</i>	150
FORMATION OF FRUIT YIELD AND QUALITY DEPENDING ON FOLIAR FEEDING OF SOWN CUCUMBER IN PROTECTED SOIL CONDITIONS	
<i>Бараболя О. В., Корецький Б.</i>	152
ПШЕНИЦЯ – ГОЛОВНОЮ ХЛІБНОЮ КУЛЬТУРОЮ	
<i>Рибальченко А. М., Огар В. В.</i>	155
ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ ПОЗАКОРЕНЕВОГО ПІДЖИВЛЕННЯ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ КУКУРУДЗИ	
2. ЯКІСТЬ, СТАНДАРТИЗАЦІЯ ТА СЕРТИФІКАЦІЯ ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННИЦТВА.	
<i>Бараболя О. В., Ананченко В. С.</i>	158

Шакалій Світлана Миколаївна

канд. с.-г. наук

ORCID ID: 0000-0002-4568-1386

Лисенков Ярослав

СВО магістр

Полтавський державний аграрний університет

м. Полтава

ВПЛИВ СОРТОВИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ВІВСА НА МОРФОЛОГІЧНІ ПОКАЗНИКИ

Висота рослин вівса — це один із важливих морфологічних і господарських показників, який характеризує розвиток культури, її потенціал урожайності та придатність до механізованого збирання.

Фактори, що впливають на висоту - сортові особливості – високорослі сорти мають більшу біомасу, але часто менш стійкі до вилягання. Живлення – підвищені норми азоту стимулюють ріст, але надлишок може призвести до вилягання.

Вологозабезпечення – при достатній кількості опадів висота збільшується, при посусі – зменшується. Густота стояння рослин – при загущенні посівів рослини витягуються.

Господарське значення - оптимальна висота забезпечує: зручність збирання комбайном; стійкість проти вилягання; достатню листову поверхню для фотосинтезу, що впливає на врожайність.

Надмірна висота часто негативно позначається на якості зерна та веде до втрат під час збирання [1].

В наших дослідженнях було використано три сорти вівса голозерного з різним рівнем врожайності та генетичним потенціалом.

За вирощування 2021 – 2023 рр. сорт Аркан за норми висіву 3,2 млн. шт./га висоту рослин мав від 70 см (2022 р.) і до 94 см (2023 р.). За норми виіву 4,2 млн. шт./га висота рослин найнижчою була в 2022 році, а найвищі рослини в 2023 році. Найвищі рослини у сорту Аркан були за використання норм висіву 6,2 млн. шт./га і становили в 2021 р. – 100 см та 105 см в 2023 роках (табл. 3.1).

Вирощування сорту Амар по показниках висота рослин дав значення, що за норм 3,2 та 4,2 млн. шт./га висота рослин була дещо нижчою. А от за підвищених норм висота рослин була більшою. Вона становила за норми 5,2 млн. шт./га – від 80 до 105 см, та за норми 6,2 млн. шт./га – від 82 см до 116 см у 2021 році.

Сорт Ефектив за показником висоти рослин не мав суттєвих відмінностей

від сортів Аркан та Амар.

Таблиця 1

Вплив норми висіву на висоту рослин сортів вівса, см

Сорт	Норма висіву, млн. шт./га	Роки досліджень			
		2023 р.	2024 р.	2025 р.	середнє
Аркан	3,2	90	70	94	85
	4,2	91	72	100	87
	5,2	96	76	115	96
	6,2	100	80	105	95
Амар	3,2	85	70	90	82
	4,2	90	75	94	86
	5,2	105	80	98	94
	6,2	116	82	96	98
Ефектив	3,2	86	71	90	82
	4,2	92	74	103	89
	5,2	105	80	108	98
	6,2	108	90	105	101

Довжина волоті вівса — це один із важливих морфологічних показників, що характеризує розвиток генеративних органів рослини та прямо впливає на продуктивність і врожайність культури.

Фактори, що впливають на довжину волоті - сортові особливості – у високопродуктивних сортів волоть зазвичай довша та розкішніша. Живлення – достатня кількість азоту, фосфору та калію сприяє кращому формуванню суцвіття. Густота посіву – при оптимальній густоті волоть формується повноцінною, при загущенні — стає коротшою. Вологозабезпечення – достатня кількість вологи в період викидання волоті сприяє формуванню більшої довжини [3].

Чим більша волоть тим більша кількість та вага зерен, а це в свою чергу призводить до поникання волоті т астійкості самих сортів вівса голозерного [2].

Залежно від норм висіву довжина волоті у сортів вівса мала незначні коливання за роками досліджень.

Серед сортів більшим показником довжини волоті виділявся сорт вівса голозерного Амар. Його значення в 2023 році становили від 16,0 см до 18,0 см. Дещо вищими цей показник був у 2024 році – 16,4 -18, 4 см. І в 2025 році показник був на рівні 2023 року (табл. 2).

Сорт Ефектив показник довжина волоті мав найбільшим в 2024 та 2023 роках. Вона була найвищою за використання норми висіву 6,2 млн. шт./га і становила 18, 6 та 18,2 см (2024 та 2023 рр.відповідно).

За середніми даними по роках по сорту Аркан кращі результати отримано за норми висіву 5,2 та 6,2 млн. шт./га і становили 18,1 см.

Таблиця 2

Довжина волоті залежно від норми висіву сортів вівса, см

Сорт	Норма висіву, млн. шт./га	Роки досліджень			
		2023 р.	2024 р.	2025 р.	середнє
Аркан	3,2	15,7	16,1	16,0	15,9
	4,2	16,0	17,1	16,4	16,5
	5,2	18,3	18,6	17,4	18,1
	6,2	18,0	18,6	17,8	18,1
Амар	3,2	16,0	16,8	17,0	16,6
	4,2	16,2	16,4	12,2	16,2
	5,2	17,5	18,1	17,6	17,8
	6,2	18,0	18,4	17,9	18,1
Ефектив	3,2	15,9	16,4	16,2	16,1
	4,2	16,4	17,4	16,9	16,9
	5,2	17,9	18,0	17,6	17,8
	6,2	18,2	18,6	17,8	18,2

По сорту Амар вищими результатами за довжиною волоті є норми висіву 3, 2 та 6,2 млн. шт./га і становили 16,6 та 18,1 см. По сорту Ефектив найвищі показники є за норми 6,2 млн. шт./га і становить 18,2 см.

Стійкість вівса до вилягання — це важлива господарська ознака, що визначає здатність рослини утримувати вертикальне положення до збирання. Цей показник впливає на збереження врожаю, якість зерна та зручність механізованого збирання.

На стійкість до вилягання впливають - сортові особливості – сучасні сорти мають укорочене міцне стебло та краще тримаються вертикально. Висота рослин – чим вища рослина, тим більший ризик вилягання. Густота посіву – загушення провокує витягування стебла і його ослаблення. Живлення – надмір азоту робить стебло тонким і нестійким. Погодні умови – зливи, вітер та надлишок вологи під час наливу зерна підвищують ризик.

Стійкість рослин сортів вівса голозерного за роки досліджень ми оцінювали за 9 бальною шкалою стійкості.

Найменшою стійкістю відмітилися сорти у 2023 році. Сорт Аркан мав стійкість від 6 до 7 балів. Сорт Амар - 7 – 8 балів, та сорт Ефектив за менших норм висіву стійкість 7 балів, за підвищення норм – до 8 балів.

Найкращі погодні умови 2024 року сприяли стійкості рослин вівса до вилягання. А от же стійкість по сорту Амар була найвищою за всіх норм висіву і становила 8 балів, сорт Аркан 9 балів за менших норм висіву та 8 балів за підвищених норм висіву.

Сорт Ефектив в 2024 та 2025 роках мав найкращу стійкість до вилягання і становив від 8 до 9 балів. За середніми показниками стійкості до вилягання у

сорту Аркан вони становили 8 балів. У сорту Амар – 8 – 9 балів та у сорту Ефектив 8 - 9 балів.

Список використаних джерел:

1. Абашев В.Д. Вплив мінеральних добрив на врожайність зерна вівса. Херсонський аграрний вісник. 2018 р. № 1(21). С. 42-47.
2. Дем'янова Н. І. Вивчення впливу Лігногумату на формування врожаю вівса. Міжнародний студентський науковий вісник . 2018. №2. С. 127.
3. Воропаєв В.М. Вплив різних систем добрив у польовому сівозміні на якість зерна ячменю та вівса. Аграрна наука, 2020. № 4. С. 18-19.

Піщаленко Марина Анатоліївна

канд. с.-г. наук, доцент

ORCID ID: ([0000-0001-8954-8256](https://orcid.org/0000-0001-8954-8256))

Калініченко Назар Олегович

Демченко Олексій Володимирович

бакалавр

Полтавський державний аграрний університет

м. Полтава

ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕГРОВАНОГО ЗАХИСТУ МОРКВИ

Найбільш поширеними хворобами моркви під час зберігання є різні види гнилей. Характерні ознаки враженням запасів моркви білою гниллю проявляються у сховищах коли на коренеплодах з'являються мокрі, водянисті ділянки, що швидко покриваються білим ватоподібним нальотом. Згодом утворюються чорні склероції. Збудник уражує не лише моркву, а й інші овочі – капусту, буряк, пастернак, петрушку, ріпу, редиску тощо.

Найчастіше страждають ослаблені, підморожені або пошкоджені плоди. Поширення відбувається через контакт здорової рослини з хворою. Уражені коренеплоди повністю непридатні для споживання і переробки.

Сіра гниль під час зберігання моркви проявляється у вигляді розм'якшених, мокрих ділянок. Тканина буріє, через високу вологості та вкривається пухким сірим нальотом. Первинне зараження можливе як у полі, так і у сховищах через контакт з хворими плодами.

Фомоз (суха бура гниль) найбільш інтенсивно розвивається під час зберігання. На поверхні моркви виникають сірі вдавнені плями. Уражена тканина висихає, стає бурюю і крихкою.